

Ref.nr.:

Saksnr: 2005/568

Dato: 8.12.2006

Opprettelse av Seiland nasjonalpark/Sievjju álbmotmeahcci i Alta, Hammerfest og Kvalsund kommuner i Finnmark fylke

1 PRESENTASJON AV VERNEFORSLAGET

1.1 Innledning

Miljøverndepartementet (MD) legger med dette fram forslag om opprettelse av Seiland nasjonalpark. Nasjonalparken omfatter et areal på 316,3 km², hvorav 9,6 km² er sjøareal. Totalarealet fordeler seg på Alta kommune med 134,4 km², Hammerfest kommune med 128,2 km² og Kvalsund kommune med 53,7 km². Privat grunn er dårlig kartlagt på Seiland, men et grovt anslag fra Statens Kartverk tilsier at privat grunn utgjør ca. 5 % av nasjonalparken. De øvrige ca. 95 % av arealet eies av Finnmarkseiendommen.

Vernet foreslås utformet slik at lokalsamfunnets tradisjonelle bruk skal kunne fortsette, samtidig som området skal sikres mot nye tekniske inngrep som kan endre landskapets art og karakter i strid med verneformålet. Det skal utarbeides en forvaltningsplan for verneområdet.

For sjøområdene som innlemmes i nasjonalparken er sjøflate og bunn ut til laveste lavvann vernet. Vernet innebærer således ingen restriksjoner på aktivitet i sjø som ikke berører sjøflaten eller strandsonen ut til laveste lavvann.

1.2 Bakgrunn

Forslaget om opprettelse av Seiland nasjonalpark er en oppfølging av St.meld. nr. 62 (1991–1992) Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge.

Stortingsmeldingen bygger på NOU 1986: 13 med samme navn. Ivaretagelse av Vest-Finnmarks øynatur står sentralt i forslaget om opprettelse av en nasjonalpark på Seiland.

1.3 Hjemmelsgrunnlag

Det aktuelle området på Seiland foreslås vernet som nasjonalpark etter naturvernloven § 3. Området er et vakkert og egenartet naturområde som i det vesentlige er urørt av tekniske inngrep, og området tilfredsstillende dermed kriteriene for vern som nasjonalpark.

1.4 Verneverdier

Seiland er med sine 585 km² Finnmarks nest største øy (etter Sørøya). Øya utgjør en østlig utpost i det alpine kystlandskapet i Finnmark. Landskapet domineres av fjell, med mange topper over 800 moh. og to større breområder. Nordmannsjøkelen i vest er ca. 3 km², mens Seilandsjøkelen sentralt på øya er 14 km². Øya er nær delt i to av dype fjorder. Det mest utpregede alpine og steile terrenget finnes på den vestlige delen av øya, med en rekke stupbratte tinder. Sør for Seilandsjøkelen ligger det et vidstrakt platå med et karakteristisk småkupert terreng med Melkelva som et sentralt element. Elva utgjør et upåvirket vassdrag fra bre til fjord, og er inkludert i verneplan IV for vassdrag.

De største botaniske verneverdiene på Seiland er å finne i fjellområdene. De store områdene med ultrabasisk berggrunn gir lokalt grunnlag for en artsrik og særpreget vegetasjon, med innslag av sjeldne eller kravfulle fjellplanter. Skogen på øya består i all hovedsak av bjørk. De største verneverdiene med hensyn til dyrelivet er forbundet med den rike forekomsten av rovfugl, med flere arter representert. I tillegg finnes bl.a. flere mindre kolonier med kyst-tilknyttede fuglearter.

Det er ikke foretatt systematiske undersøkelser av kulturminner i området, men befaringer viser at det finnes spor så langt tilbake som jernalder, og tidligere løsfunn dateres tilbake til steinalder. I tillegg til bosettingsspor finnes det også en del fangstinnretninger. Øya har en del kulturlandskap.

1.5 Trusler

Inngrep som kan påvirke plante- og dyrelivet negativt eller forringe områdets opplevelsesverdi, vil være en trussel mot verneverdiene. Hyttebygging, økt motorisert ferdsel og bygging av forskjellige anlegg/installasjoner er eksempler på tiltak og aktiviteter som på sikt kan bli en trussel mot verneverdiene i området.

1.6 Andre interesser

Samisk bruk

Området er en del av et samisk bruks- og bosettingsområde. Utnyttelsen av utmarka har vært en viktig del av samisk kultur i generasjoner, og området er fortsatt av stor betydning for samisk kultur og tradisjon. Den tradisjonelle

samiske bruken har langt på vei bidratt til å opprettholde naturverdiene i området. Et vern etter naturvernloven vil bidra til å sikre området mot inn-
grep som kan skade eller ødelegge viktige naturverdier. Vernet vil derfor
være et bidrag til å sikre naturgrunnlaget slik at samisk kultur, bosetting og
næringsutøvelse kan opprettholdes. Vernet vil derfor ikke være til hinder for
tradisjonell samisk bruk av området.

Reindrift

Seiland benyttes til reinbeite i tidsrommet april/mai til september/oktober.
Fastsatt høyeste reintall er 2700 dyr (pr 01.04.2003), men det faktiske antal-
let dyr som beiter på øya er noe lavere. De fire siidaenes beiteområder er i
stor grad inngjerdet mot hverandre. (Med siida forstås en samelandsby/ en
gruppe av reindriftssamer som flytter sammen og samarbeider om reindrif-
ten) Det finnes noen gjeterhytter og sommerboliger i området. Snøscooter
brukes ved gjeting og samling av reinen. Firehjuls terrengmotorsykler er de
siste årene også tatt i bruk noen steder.

Sauenæringen: I området sør for Melkelva har Store Bekkarfjord beitelag ca.
900 sauer på beite fra mai til september. I tilknytning til beiteområdene er
det oppført noen ledegjerder, en bru og ei gjeterhytte. Beitelaget har ikke
planer om å føre opp nye anlegg i området.

Oppdrettsnæringen: Innenfor det foreslåtte verneområdet er det verken
etablert eller planlagt etablert oppdrettsanlegg. Utenfor grensene for verne-
området er det etablert flere oppdrettsanlegg, og det foreligger planer for
ytterligere anlegg. Lokalt er det ytret ønske om etablering av blåskjellopp-
drett i indre del av Bårdfjorden.

Mineralling og -utvinning: Det er i dag ingen mutinger (undersøkelsesrett)
eller utmål (driftstillatelser) på Seiland. Siden 1950-tallet er det imidlertid
gjort undersøkelser av forekomster av ilmenitt, kobber, nikkell og nefelinsy-
enitt. På 1980- og 1990-tallet ble det tatt ut noe zirkon ("seilandsdiamant") på
øya, og det foreligger ønsker om å videreføre denne virksomheten. En even-
tuell framtidig utnytting av en nefelinsyenittforekomst på Bekkarfjordnes har
vært et sentralt diskusjonstema i verneplanprosessen.

Jakt, fiske og friluftsliv: Det jaktes noe rype og hare innenfor den foreslåtte
nasjonalparken. Det fiskes også etter røye noen steder, men omfanget er
beskjedent. Nærområdene til Store Bekkarfjord og Seilandsjøkelen brukes
noe til fotturer. Ellers er bruken av området til friluftsliv begrenset.

Motorferdsel: Det er ingen veier, godkjente snøscooter- eller barmarksløy-
per innenfor den foreslåtte nasjonalparken. Reindriften benytter imidlertid
kjøretøyer i sin drift på Seiland, jf. punktet om reindriftnæringen ovenfor.

Annet: Det er noen fritidshytter og buer i området.

1.7 Områdets planstatus

Nasjonalparkforslaget er ikke i strid med gjeldende arealplaner. Områdene som er aktuelle for vern i de tre berørte kommunene er i kommuneplanens arealdel lagt ut som LNF-områder eller båndlagt i påvente av vern. Verneforslaget er heller ikke i strid med kommunenes kystsoneplaner. Det er ikke utarbeidet reguleringsplaner eller andre detaljplaner for området.

2 SAKSBEHANDLING

2.1 Saksgang

Fylkesmannen i Finnmark har hatt ansvaret for utarbeidelsen av nasjonalparkforslaget. I løpet av planperioden ble det avholdt møter med berørte kommuner, befaringer og folkemøter i aktuelle bygder på Seiland. Det er gjennomført en særlig utredning av verneforslagets konsekvenser for rein-driften. Utkast til verneplan ble sendt på lokal høring 31. oktober 2003. Fylkesmannens oppsummering og tilrådning etter lokal høring ble sendt Direktoratet for naturforvaltning ved brev av 31. mars 2004. Direktoratet sendte planforslaget på sentral høring 15. mai 2004. Direktoratets tilrådning ble sendt Miljøverndepartementet 10. januar 2005.

2.1.1 Konsultasjoner med Sametinget

I henhold til "Prosedyrer for konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget" av 11. mai 2005 har Miljøverndepartementet under sluttbehandlingen hatt konsultasjonsmøte med Sametingets administrasjon 26. august 2005 og 27. september 2006. DN, Fylkesmannen og det mest berørte reinbeitedistriktet drøftet forholdet mellom reindriften og nasjonalparken på Seiland i DNS tilrådning til MD i konsultasjonsmøte 7. februar 2006. Det var videre et møte mellom Miljøvernministeren og Sametingets visepresident 5. september 2006. Mer om disse konsultasjonene, se punkt 3.1. og 4.4.

2.2 Endringer foretatt etter høringen

2.2.1 Avgrensing

Ved lokal høring av verneforslaget ble det presentert to alternative avgrensinger av nasjonalparken. Alternativ A er det største med 330 km². I alternativ B (266 km²) er verneforslaget redusert i sørøst ved at grensen er trukket utenom nefelinsyenittforekomsten ved Bekkarfjordnes. Videre er grensen trukket slik at reindriftnanleggene i bunnen av Lille Bekkarfjord og et stort karrig område i nordøst holdes utenfor nasjonalparken. Grunnen til at det

karrige området i nordøst er med i alternativ A er at det bidrar til økt spennvidde av naturtyper i nasjonalparken.

Etter lokal høring anbefalte fylkesmannen opprettelse av nasjonalpark etter alternativ A, med den endring at nefelinsyenittforekomsten ved Bekkarfjordnes holdes utenfor nasjonalparken. Dette ble gjort på bakgrunn av flere innspill der det ble bedt om at mulighetene holdes åpne for at ny teknologi kan gjøre utnytting av mineralforekomsten lønnsom i framtiden.

Ved sentral høring la Direktoratet for naturforvaltning fram to alternative forslag til avgrensning. Det ene forslaget var sammenfallende med fylkesmannens tilrådning etter lokal høring. I det andre forslaget var Bekkarfjordnes innlemmet i nasjonalparken, mens avgrensingen for øvrig var i tråd med fylkesmannens tilrådning. Direktoratet støttet etter sentral høring fylkesmannens tilrådning.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning om avgrensning av nasjonalparken.

2.2.2 Verneforskriften

Fylkesmannen anbefalte etter lokal høring følgende justeringer i verneforskriften:

- "sauebeite" tilføyes i formålsparagrafen
- det åpnes for at det etter søknad kan gis tillatelse til:
 - etablering av landfester for fiskeredskaper
 - oppføring av åpne koier i forbindelse med tradisjonelt friluftsliv
 - oppføring av fyr og sjømerker
 - uttak av trevirke til reparasjon av sauegjerder
- presisering i bestemmelsen om bruk av beltekjøretøy på vinterstid i forbindelse med reindrift, slik at det går fram at den generelle tillatelsen også omfatter kjøring på bre
- presisering av at det på vinterføre kan gis tillatelse til transport av materialer til vedlikehold og bygging av gjerder.

Direktoratet for naturforvaltning la Fylkesmannens endringsforslag til grunn ved sentral høring, med unntak av at "sauebeite" ikke ble foreslått tilføyd i formålsparagrafen. Direktoratet anbefalte etter sentral høring følgende justeringer i verneforskriften:

- det tilføyes at det kan gis tillatelse til gjenoppføring av bygninger som går tapt ved brann eller naturskade
- presisering av at også "fangst" kan skje i henhold til saltvannsfiske-loven
- presisering av at forbudet mot uttak av stein gjelder hogging/bryting av stein og ikke løse, mindre stein

- endring av ferdselsbestemmelsen slik at det ikke gjøres forskjell på ulike grupper som vil drive organisert turvirksomhet til fots.

Miljøverndepartementet anbefaler følgende justeringer i verneforskriften:

- det tilføyes at landskapet er vernet, ikke bare mot oppføring, men også ombygging av bygninger ettersom dette krever tillatelse av forvaltningsmyndigheten
- det presiseres at planting, såing og innføring av nye plantearter er forbudt både på land og i ferskvann
- begrepet "vanlige blomster" byttes ut med "vanlige planter" i bestemmelsen om tillatelse til slik plukking. Med vanlige planter siktes det til planter som er vanlig forekommende på Seiland. Dette bør utdypes nærmere i forvaltningsplanen.
- det presiseres at det er forbudt å sette ut dyr, ikke bare vilt, og at forbudet gjelder både på land og i ferskvann. Videre presiseres det at ikke bare hekke- og yngleplasser, men også gyteplasser, er vernet mot skade og unødvendig forstyrrelse
- det presiseres at jakt og fiske er tillatt også etter reindriftingsregler
- formuleringen "i elver og vann" sløyfes i punktet om fiske etter lakse- og innlandsfiskloven ettersom loven gjelder uavkortet innenfor verneområdet, dvs. også i sjø
- det tilføyes at det kan gis tillatelse til havbeitevirksomhet uten synlige installasjoner over vann etter akvakulturloven
- begrepet "restaurering" byttes ut med "istandsetting, vedlikehold" i bestemmelse om tillatelser om kulturminner
- punktet om bruk av motorbåt på sjø er fjernet ettersom dette ikke er forbudt
- i § 3 nr. 6.3 c byttes begrepet "hytter" ut med "bygninger" for at språkbruken skal være konsistent, jf. § 3 nr. 1.2 og 1.3
- det presiseres at det for reindriften legges opp til en praksis med flerårige tillatelser til motorferdsel, og til at disse koordineres med og tas inn i distriktsplan i henhold til reindriftingsloven.

Departementet har i tillegg foretatt en del endringer av redaksjonell karakter.

3 FORVALTNING, ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Direktoratet for naturforvaltning anbefaler at Fylkesmannen i Finnmark blir forvaltningsmyndighet for nasjonalparken, og at det opprettes et rådgivende utvalg med lokal representasjon som skal bistå i forvaltningen. Dette er i samsvar med de føringer som gjelder for forvaltning i nasjonalparker.

Direktoratet anbefaler at arbeidet med en enkel forvaltningsplan for området startes opp snarest mulig etter at vernevedtak er fattet. Forvaltningsplanen bør bl.a. utdype problemstillinger om ferdsel, sjøtilknyttede aktiviteter og reindrift.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets forslag til organisering av forvaltningen. Ved å opprette et rådgivende utvalg skal man bl.a. sikre at berørte interesser på Seiland, herunder sauenæringen og reindriftsnæringen, tas med på råd. Sammensettingen av utvalget foretas av fylkesmannen i samråd med berørte kommuner. Departementet mener det vil være naturlig å vente med en vurdering av om forvaltningsmyndigheten skal overføres til kommunene til de pågående forsøkene med ulike forvaltningsmodeller for nasjonalparker er slutført. Departementet slutter seg til direktoratets anbefaling hva angår forvaltningsplan.

Alle utgifter til vern og forvaltning av verneområdet, herunder oppsyn og kostnader ved eventuelle nye erstatningsregler, blir dekket innenfor MDs til enhver tid eksisterende budsjetttrammer.

Oppsyn er nærmere omtalt i kapittel 4.7.

3.1 Forholdet til Finnmarksloven, eiendoms- og bruksrettigheter, erstatning og forvaltning

Sametinget har på møte med Miljøverndepartementet 26. august 2005 og senere gjentatt på møte 5. september 2006 og konsultasjonsmøte 27. september 2006 tatt opp spørsmålet knyttet til finnmarksloven § 19 om nasjonalparker på Finnmarkseiendommens grunn og forholdet til erstatning.

Finnmarksloven § 19 lyder:

”Grunn som Finnmarkseiendommen eier, kan legges ut som nasjonalpark etter reglene i naturvernloven. Ved utformingen av bruksregler skal det legges vekt på at tradisjonell bruk kan videreføres. Finnmarkseiendommen og bruksrettshavere som berøres, kan kreve erstatning for økonomisk tap etter reglene i naturvernloven § 20 b.”

Sametinget stiller spørsmål om det er vurdert om hvorvidt det i det hele tatt er adgang til å opprette nasjonalparker på grunn som kunne vise seg å være underlagt ikke-statlig eiendomsrett etter kommisjonens og domstolens identifiseringsarbeid. Videre tar Sametinget opp om MD har vurdert erstatningsforhold knyttet til vernede områder der tidligere statlig pretendert grunn har andre grunneiere som følge av finnmarksloven. Sametinget påpeker at vern ikke må stride mot finnmarksloven og ønsker en sikkerhetsklausul i verneforskriftene for Varangerhalvøya og Seiland. Sikkerhetsklausulen må etter Sametingets oppfatning ta opp følgende punkter:

1. erstatning skal gå til Finnmarkseiendommen og evt. til de som måtte få eiendomsrett etter behandling av domstol eller kommisjon.
2. når eiendoms- og bruksrettigheter er avklart, bør vernet bortfalle evt. bør det legges opp til ny behandling.

Sametinget ønsker å anføre følgende om privat grunn og forholdet til naturvernloven § 3:

"Loven oppstiller tre vilkår: De private må være "områder av samme art", det kreves at de "ligger i eller grenser inntil" arealer som er eid av staten, og at de legges ut "sammen med" statens grunn, jf. naturvernloven § 3 første ledd annet punktum. Tolkingen av eiendomsvilkåret har budt på tvil. Av de nasjonalparkene som hittil er opprettet, er det 14 som omfatter privat eiendom. For Børgesfjell, Femundsmarka, Jotunheimen, Junkerdalen, Saltfjellet/Svartisen og Stabbursdalen er det tale om små arealer. Høyesterett har godtatt at Hardangervidda nasjonalpark omfattet i overkant av 50 % privat grunn av hele arealet på noe over 3400 km², jf. Rt. 1986 s. 199. Høyesterett tok utgangspunkt i at grunnlaget for vernevedtaket burde være verneverdiene på statsgrunnen, og slik at de private områdene fremstår som et tillegg. For Hardangerviddas del var det klart at statsgrunnen var utgangspunktet for og kjernen i vedtaket, og at de private områdene var å anse som tillegg. Verneverdiene på statsgrunnen ble også ansett særlig verdifulle og oppfylte selvstendig kravene til nasjonalpark. Det hadde da mindre betydning at de private områdene arealmessig var betydelige. Høyesterett fant det vanskelig å oppstille noen bestemt grense for størrelsesforholdet mellom privat og statlig grunn."

Sametinget vil videre peke på at NOU 2004:28: Ny naturmangfoldlov legger opp til at kravet om statsgrunn skal bortfalle ved nasjonalparker. Sametinget understreker at man også da må kjøre nye prosesser, dersom størstedelen av verneområdet er i privat eie, slik at de "nye" eierne får en mulighet til å påvirke vernet. Sametinget ønsker ikke en situasjon der nasjonalparkvernet blir automatisk videreført fordi en eventuell ny naturmangfoldlov hjemler nasjonalparker på 50-100 % privat grunn.

Departementet vil anføre at naturvernlovens geografiske virkeområde ikke er endret som følge av vedtaket om ny Finnmarkslov, jf. Innst. O. nr 80 (2004–2005).

Departementet viser til at privat grunn som ligger i eller grenser inntil statsgrunn kan legges ut til nasjonalparker, jf. naturvernloven § 3. Tilsvarende vil det være naturlig å legge til grunn at områder som evt måtte vise seg å være i privat eie og som er tilstøtende Finnmarkseiendommens grunn, må betraktes tilsvarende som det naturvernloven § 3 sier om private områder tilstøtende statsgrunn ellers i landet. Dersom det under kartleggingen og utredningen av eksisterende rettigheter som skal skje i henhold til finnmarksloven kapittel 5, blir fastslått at andre enn Finnmarkseiendommen eier deler av den grunnen som omfattes av den foreslåtte nasjonalparken, skal det bli tatt opp til vurdering hvilken betydning det skal få for nasjonalparkvernet. Der-

som kravene i naturvernloven ikke ansees som oppfylt etter at spørsmålet til eierskapet til arealer innenfor en etablert nasjonalpark, er endelig avklart, vil dette få konsekvenser for hvorvidt man skal opprettholde eksisterende vern på disse eiendommene eller ikke.

Dersom det skulle vise seg at berørte arealer innenfor et verneområde er i privat eie, skal betydningen av dette bli tatt opp til vurdering hva angår spørsmålet om erstatning.

Sametinget har også tatt opp spørsmålet knyttet til samisk deltagelse i forvaltningen av verneområdet. Sametinget ønsker at det som følge av konsultasjoner mellom Direktoratet for naturforvaltning og Sametinget skal opprettes et forvaltningsstyre med blant annet lokal samisk representasjon som skal være forvaltningsmyndighet for nasjonalparken og at Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som ivaretar sekretariatsoppgavene. Sametinget ønsker at forvaltningsstyret skal være ansvarlig for å håndheve bestemmelser og utarbeide forvaltningsplaner og at etablering av et slikt forvaltningsstyre bør forankres i verneforskriften. Sametinget mener at Direktoratet for naturforvaltning skal innhente samtykke fra Sametinget før forvaltningsplaner godkjennes.

Departementet vil her vise til at det for tiden pågår forsøksordninger med lokal forvaltning i 4 områder i Sør- og Midt-Norge. Disse forsøkene skal evalueres i 2008 og være med å danne grunnlag for om, i hvilken utstrekning og på hvilken måte lokal forvaltning av våre større verneområder skal gjennomføres i fremtiden. Det vil i denne sammenheng være naturlig å drøfte hvordan den samiske innflytelsen skal ivaretas innenfor en eventuell lokalforankret forvaltningsstruktur.

Det er etter de foreslåtte vernebestemmelsene for nasjonalparken Direktoratet for naturforvaltning som skal fastsette hvem som skal være forvaltningsmyndighet av verneområdet og at det skal opprettes et rådgivende utvalg for forvaltningen av nasjonalparken. Direktoratet skal påse at samiske interesser blir ivarettatt på en god måte og at utformingen av forvaltningsregimet skal skje i samsvar med konsultasjonsavtalen mellom staten og Sametinget.

Departementet finner det ikke riktig å forskuttere resultatet av konsultasjoner mellom Direktoratet for naturforvaltning og Sametinget om hvordan forvaltningsordningen for nasjonalparken skal organiseres ved allerede nå å uttale seg om hvorvidt det vil være formålstjenelig å opprette et eget forvaltningsstyre eller ikke. Dette må være gjenstand for drøftinger mellom de to organene. Dette betyr at det ikke er mulig å imøtekomme Sametingets krav om å ta inn etablering av et forvaltningsstyre i forskriften.

For likevel å understreke målsettingen om å sikre samisk interesser i forvaltningen, foreslår departementet at dette synliggjøres i forskriften til na-

sjonalparken under § 6 om forvaltningsmyndighet. Departementet foreslår følgende tillegg:

”Direktoratet for (...) for nasjonalparken. Samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsordningen som etableres”.

Så vidt angår spørsmålet om utarbeidelse av forvaltningsplan for området, skal dette arbeidet skje innenfor rammen av verneforskriften, konsultasjonsavtalen og de nærmere retningslinjer som for tiden er under utarbeidelse for behandling av vernesaker i samiske områder og som skal foreligge ved årsskiftet 2006/07. Det er Direktoratet for naturforvaltning som er tillagt myndighet til å fastsette forvaltningsplaner for verneområder. Denne ordningen skal fortsatt legges til grunn. Dette innebærer at fastsettelse av forvaltningsplaner ikke vil kreve særskilt samtykke fra Sametinget, men at det gjennomføres konsultasjoner med målsetting om å oppnå enighet.

Verneforslaget for Varangerhalvøya ble behandlet under Sametingets plenumsmøte 27.11-1.12.06.

Ifølge protokollen fra møtet ble Sametingets vedtak på sak 47/06 Forslag til Varangerhalvøya og Seiland nasjonalparker i Finnmark som følger:

”Sametinget viser til utkast til forskrift til verneplan for Varangerhalvøya nasjonalpark, Syltefjorddalen naturreservat og til vern av Persfjorden – Syltefjorden landskapsvernområde med tilhørende utkast til foredrag til kongelig resolusjon, av 20. oktober 2006. Sametinget viser også til utkast til forskrift til verneplan for Seiland nasjonalpark med tilhørende utkast til kongelig resolusjon av 20. oktober 2006.

Sametinget fastslår at verneplanene omfatter arealer som er samiske bruks- og bosettingsområder i Finnmark fylke. Sametinget viser til at samer til alle tider har brukt og høstet av naturen, og at samiske samfunn fortsatt har et nært tilknytningsforhold til naturen. Vår kultur er spesielt avhengig av naturen, landskapet og naturressursene. Naturen danner et grunnlag for tradisjonelle kunnskaper, næringsvirksomhet, levemåter og opplevelse av fortiden.

Sametinget erkjenner at områdevern er et virkemiddel for å verne om det biologiske mangfoldet, samtidig som at områder sikres mot naturinngrep som truer verneformålet. Vern kan også medvirke til å beskytte de materielle forutsetningene for opprettholdelse, utvikling og videreføring av samisk kultur.

Sametinget vil understreke at naturvern i samiske områder fordrer en dynamisk og sektorovergripende politikk og forvaltning, der både urfolksrettigheter, kulturvern og naturforvaltning må ses i sammenheng. Dette er viktig både fordi samisk kultur kan sies å være nært knyttet til naturen, og fordi internasjonale miljøkonvensjoner må ses i sammenheng med urfolksrettighetene.

Sametinget konstaterer at nasjonalparkvernet foreslås utformet slik at det ikke er til hinder for tradisjonell samisk bruk av områdene. Det konstateres videre at den samiske tilstedeværelsen og bruken i områdene anerkjennes og synliggjøres, og at det vedgås at dette i stor grad har bidratt til å opprettholde naturverdiene i områ-

det. Sametinget vil framheve betydningen av at bevaring av levesettet og kulturen til urfolk bidrar til bevaring av biologisk mangfold, og omvendt.

Sametinget vil fremheve at konsultasjonene med Miljøverndepartementet har vært nyttig i arbeidet med å finne frem til omforente løsninger. Sametinget vil imidlertid påpeke at det fremdeles gjenstår en del uløste problemstillinger i forhold til de pågående konsultasjonene om Sametingets forslag til retningslinjer for verneplanarbeid i samiske områder. Sametinget forutsetter at de løsninger som konsultasjonspartene kommer frem til på et senere stadium blir harmonisert og implementert i det videre arbeidet med forvaltningsmodeller og forvaltningsplaner for Seiland og Varangerhalvøya nasjonalparker.

Sametinget forutsetter at det skal kjøres nye prosesser dersom det, etter kartleggingen av eksisterende bruks- og eierrettigheter, jf. kapittel 5 i lov om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke (finnmarksloven), viser seg at det er andre enn Finnmarkseiendommen som eier hoveddelen av grunnene som verneområdene er etablert på.

Det forutsettes videre at Direktoratet for naturforvaltning i konsultasjoner med Sametinget, fastsetter hvem som skal være forvaltningsmyndighet av verneområdet, og at de samiske interessene sikres i den forvaltningsordningen som etableres. Sametinget er tydelig på at forvaltningsregime ikke må virke fremmedgjørende, men styrkende for samisk kultur med næringer og samfunnsliv.

Sametinget kan på denne bakgrunn gi sin tilslutning til at utkastene til verneplanene kan vedtas av Kongen i statsråd slik de nå foreligger.

Behandlingen av saken ble avsluttet 30.11.06. kl. 09.10.”

4 MERKNADER TIL VERNEFORSLAGET

Fylkesmannen mottok ved lokal høring 24 uttalelser og Direktoratet for naturforvaltning mottok ved sentral høring 21 uttalelser. Foruten grunneiere, rettighetshavere, berørte kommuner og fylkeskommunen har følgende instanser hatt verneforslaget til uttalelse:

Alta Bondelag, Alta Jeger- og fiskerforening, Altneset Velforening, Bravida Norge AS (Telenor), Finnmark Bonde- og Småbrukarlag, Finnmark Bondelag, Finnmark Jeger- og fiskerforbund, Finnmark Sau- og Geitalslag, Fiskeridirektoratet region Finnmark, Forsvarsbygg, Hakkstabben og Altneset bygdelag, Kårhamn Bygdelag, Korsfjord-Lerresfjord Bygdelag, Naturvernforbundet i Alta, Naturvernforbundet i Finnmark, Nordre Seiland Vilt & Fri-luftsforening, Norges Vassdrag og Energidirektorat Region Nord, Reinbeitedistrikt 24A, Reinbeitedistrikt 24B, Reindriftsforvaltningen Alta, Reindriftsforvaltningen Vest-Finnmark, Sametingets miljø- og kulturvern-avdeling, Statens Vegvesen Finnmark, Statnett SF region Nord-Norge, Statskog v/Finnmark Jordsalgkontor, Store Bekkarfjord beitelag, Kystverket Troms og Finnmark, Finnmark Fiskarlag, Fylkeslandbruksstyret i Finnmark, Kommunal- og regionaldepartementet, Statens landbruksforvaltning, Same-

tinget, Reindriftsforvaltningen, Kommunenes sentralforbund, Forsvarsbygg, Fiskeridirektoratet, Kystdirektoratet, Oljedirektoratet, Sjøfartsdirektoratet, Statens Kartverk, Statens navnekonsulenter for norske stedsnavn i Nord-Norge, Navnekonsulenttjenesten for samiske stedsnavn, Riksantikvaren, Bergvesenet, Norges Geologiske Undersøkelser, NSB, Jernbaneverket, AVINOR AS, Luftfartstilsynet, Vegdirektoratet, Norges vassdrags- og energidirektorat, Statkraft SF, Statnett SF, Statskog, Norges Bondelag, Norges Skogeierforbund, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norges Fjellstyresamband, Norges Fiskarlag, FHL Havbruk, Taretrålfiskernes Forening, Norske Reindriftsamers landsforbund, Norske Samers Riksforbund, Samenes landsforbund, Norges Naturvernforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norsk Botanisk Forening, Norsk Ornitologisk Forening, Norsk Zoologisk Forening, Verdens Naturfond, Den Norske Turistforening, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådenes Landsforbund, Norges Idrettsforbund, Norges Orienteringsforbund, Prosessindustriens landsforbund, Fortidsminneforeningen, Kulturvernets fellesorganisasjon, Norges Turistråd, Reiselivsbedriftenes landsforening, Foreningen våre rovdyr, Framtiden i våre hender, Greenpeace Norge, Miljøstiftelsen Bellona, Natur og Ungdom, Norges Miljøvernforbund, Norges Velforbund, Norsk Almenningsforbund, Norsk limnologforening, Villreinrådet i Norge, Norsk Biologforening, SABIMA, Fiskeri- og Havbruksnæringens Landsforening, Norges Kystfiskarlag, Det Kgl. Selskap for Norges Vel, Utmarkskommunenes sammenslutning, SKOG-FORSK, JORDFORSK, Norsk Institutt for Vannforskning, Norsk institutt for naturforskning, Universitetet i Oslo v/Biologisk institutt, Universitetets naturhistoriske museer og botanisk hage, Universitetet i Bergen, Universitetet i Tromsø, Tromsø museum, NTNU, Norges Landbrukshøgskole, Havforskningsinstituttet, Norsk Fiskerihøgskole, Norsk institutt for fiskeri- og havbruksforskning.

Saken ble ved sentral høring også forelagt Kommunal- og regionaldepartementet, ettersom verneforslaget berører samiske kjerneområder.

Følgende instanser har meddelt at de ikke har merknader til forslaget: Statens vegvesen (Region nord, Nord-Troms og Vest-Finnmark distrikt), Norges teknisk-naturvitenskaplige universitet, Norges Landbrukshøgskole (Inst. for naturforvaltning), Oljedirektoratet, Norsk institutt for vannforskning, Finnmark Fiskarlag og Norges Fiskarlag.

Statskog støtter uttalelsen fra Finnmark jordsalgskontor.

4.1 Opprettelse og avgrensing av nasjonalparken

Kystverket Troms og Finnmark og Naturvernforbundet i Alta er positive til opprettelsen av nasjonalpark på Seiland.

Hammerfest kommune, Store Bekkarfjord beitelag, Nordre Seiland Vilt & Friluftsförening og en enkeltperson går inn for opprettelse av nasjonalpark

etter alternativ A. Nordre Seiland Vilt & Friluftsforening ønsker i tillegg varig vern av Melkelva og Storvannsvassdraget.

Finnmark jordsalgskontor v/Jordsalgsstyret støtter alternativ A, unntatt den sørlige delen hvor det er kartlagt mineralske ressurser. Jordsalgsstyret vil likevel anbefale at en er varsom med opprettelse av nye nasjonalparker og verneområder i fylket før ny lov om forvaltning av grunn og ressurser i Finnmark er vedtatt.

Universitetet i Tromsø (Inst. for biologi) stiller spørsmål ved om opprettelse av nasjonalpark på Seiland er den beste prioriteringen av vern i Finnmark. Dersom nasjonalparken likevel skal opprettes, anbefales alternativ A.

Alta kommune, Kvalsund kommune, Finnmark fylkeskommune v/Fylkesutvalget, Korsfjord-Lerresfjord Bygdelag og Hakkstabben og Altneset bygdelag anbefaler at nasjonalparken opprettes etter alternativ B. Alta kommune og Hakkstabben og Altneset bygdelag trekker spesielt fram at nefelinsyenittforekomsten på Bekkarfjordnes ønskes holdt utenfor nasjonalparken. Også Kvalsund kommune viser til muligheten for framtidig mineralutvinning. Hakkstabben og Altneset bygdelag ber om at også Store Kufjord og Bårdfjorden holdes utenfor nasjonalparken, på bakgrunn av oppdrettsinteressene i områdene og interesse for "smykkesteinuttak".

En grunneier støtter i utgangspunktet verneforslaget, men er sterkt imot at privat grunn i Bårdfjord legges ut til nasjonalpark. Representanter for en annen grunneier ønsker at strandsonen i den innerste delen av Jøfjordbotn holdes utenfor nasjonalparken.

Områdestyret i Vest-Finnmark og Reinbeitedistrikt 24 B Seiland øst er sterkt imot at det opprettes nasjonalpark på Seiland fordi de mener at vernebestemmelsene vil være til hinder for reindriftens utøvelse av næringsvirksomhet og for videre utviklingsmuligheter. Reinbeitedistriktet påpeker at den foreslåtte nasjonalparken, alternativ A, vil berøre ca 30 % av distriktets totale areal.

Reinbeitedistrikt 24 A, som ifølge fylkesmannen er det distriktet som er sterkest berørt av nasjonalparkforslaget, har ikke avgitt skriftlig høringsuttalelse. Distriktet v/formannen har over telefon uttalt at de ikke har prinsipielle innvendinger mot nasjonalpark på Seiland.

Fiskeridirektoratet region Finnmark ber om at det presiseres at vernet ikke skal være til hinder for oppdrettsvirksomhet i fjordområdene utenfor nasjonalparkens grenser.

Fylkesmannen foreslår at nasjonalparken opprettes etter alternativ A med den endring at nefelinsyenittforekomsten ved Bekkarfjordnes holdes utenfor nasjonalparken. Ifølge høringsdokumentet fra fylkesmannen (oktober 2003) innebærer dette at området med sjeldne fjellplanter på Hábuvárri-Uvsutrášša reduseres, samt at en mindre del av Store Bekkarfjord blir vernet. Noen hekkeplasser for rovfugl faller også bort.

Fylkesmannen anbefaler at det karrige området nordøst i nasjonalparkforslaget inkluderes i nasjonalparken. Dette vil øke spennvidden av naturtyper i nasjonalparken, samtidig som vern av området er lite konfliktfylt. Fylkesmannen gir også uttrykk for at det er viktig å få med indre fjordområder, herunder indre del av Jøfjorden og Bårdfjorden.

Anbefalt avgrensning innebærer at reindriftsanleggene innerst i Lille Bekkarfjord inkluderes i nasjonalparken; dette for å oppnå en grensetrekking som er hensiktsmessig for praktisk forvaltning. Fylkesmannen vil innrette forvaltningen etter reindriftens spesielle behov i dette området. Forslaget innebærer at noen få fritidshytter havner innenfor nasjonalparken. Fylkesmannen presiserer at spørsmålet om avgrensing i forhold til oppdrettsinteresser er avklart med kommunene i verneprosessen.

Fylkesmannen kommenterer uttalelsen fra Universitetet i Tromsø ved å vise til at Seiland er et svært interessant område både mht. biologiske verneverdier, landskapsestetikk, geologi, kulturminner, fravær av tunge tekniske inngrep og friluftsverdier. Fylkesmannen bemerker at flere områder i Finnmark med større konsentrasjon av truede dyr og planter – og som i dag ikke er vernet – vil bli vurdert for vern i forbindelse med verneplan for rike løvskoger og verneplan for myr og våtmark.

Sametinget fremhever at de foreslåtte verneområdene er sentrale samiske bruks- og bosettingsområder. Sametinget mener at vern i samiske områder kan medvirke til å beskytte de materielle forutsetningene for opprettholdelse, utvikling og videreføring av samisk kultur. Imidlertid ser Sametinget det som uheldig at vedtak fattes før en identifisering av landområdene i Finnmark er gjort i forbindelse med Finnmarkslovprosessen. Sametinget, Miljø- og kulturvern avdelingen peker på at fjordene er en viktig forutsetning for bosettingen og det helhetlige kulturlandskapet, og at grensene for nasjonalparken derfor ikke bør legges slik at kulturmiljø splittes opp.

Reindriftsforvaltningen og Norske Reindriftsamers Landsforbund mener ulempene med opprettelse av nasjonalpark på Seiland er større enn fordelene for reindriften, og går dermed imot opprettelsen. Hvis det likevel opprettes nasjonalpark i området, anbefales alternativ A for dermed å sikre reindriftens beiteområder på Bekkarfjordnes mot framtidig mineralutvinning.

Norges bondelag kan ikke akseptere vern av privat grunn før erstatningsbestemmelser for nasjonalparker og landskapsvernområder er på plass. Det påpekes også at nye planer ikke må vedtas før det foreligger forvaltningsplaner for områdene. Hvis nasjonalparken opprettes, går Norges Bondelag inn for alternativ B.

Norges geologiske undersøkelse (NGU) og Bergvesenet ber om at Bekkarfjordnes holdes utenfor nasjonalparken. Det framholdes at nefelinsyenitt er en forholdsvis sjelden bergart i verdenssammenheng, at forekomsten på Seiland er den nest beste i Norge og at ny teknologi aktualiserer forekomstens betydning som mulig viktig framtidig ressurs.

Norges jeger- og fiskerforbund støtter opprettelsen av nasjonalpark.

Norges naturvernforbund, Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO) og Fortidsminneforeningen, Finnmark avdeling støtter forslaget om opprettelse av nasjonalpark etter alternativ A. Naturvernforbundet foreslår i tillegg en utvidelse i sør slik at strekningen Bekkarfjordnes til Hakstabben inkluderes i nasjonalparken.

Direktoratet for naturforvaltning peker på at forslaget om en nasjonalpark på Seiland generelt får mye støtte, selv om det er ulike syn på avgrensingen av området, spesielt på hvorvidt nefelinsyenittforekomsten på Bekkarfjordnes skal innlemmes i nasjonalparken eller ikke. Direktoratet støtter fylkesmannens anbefaling om opprettelse av nasjonalpark etter alternativ A med den endring at Bekkarfjordnes holdes utenfor nasjonalparken.

Miljøverndepartementet viser til fylkesmannens informasjon om at avgrensing i forhold til oppdrettsinteresser er avklart med kommunene, og at også Fiskeridirektoratet og FHL Havbruk har vært involvert i prosessen. MD slutter seg for øvrig til direktoratets tilrådning.

4.2 **Nasjonalparkens navn**

En enkeltperson mener at nasjonalparken må få et parallelt, og offisielt samisk navn.

Fylkesmannen påpeker at nasjonalparken vil få et sidestilt samisk navn.

Sametinget v/Navnekonsulenten for nordsamiske navn anbefaler at nasjonalparken gis følgende samiske parallellnavn: Sievjuu álbmotmeahcci.

Direktoratet for naturforvaltning støtter navnekonsulentens forslag.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning.

4.3 **Eiendomsforhold**

En grunneier påpeker at eiendommen ikke er listet opp i høringsdokumentet, selv om store deler av eiendommen ligger innenfor nasjonalparkforslaget. En annen grunneier setter spørsmålstejn ved at ikke grunneierne er nevnt i høringsrapporten eller involvert i verneplanprosessen.

Fylkesmannen bemerker at det er uklare eiendomsforhold i det aktuelle området. Alle kjente grunneiere og tomtefestere – i henhold til oversikt utarbeidet av Statens Kartverk høsten 2003 – er tilsendt høringsdokumentet. Videre viser fylkesmannen til kunngjøring i lokalaviser og på fylkesmannens nettsted, samt åpne møter som er avholdt om saken.

Direktoratet for naturforvaltning viser til fylkesmannens merknader.

Miljøverndepartementet vil bemerke at fylkesmannens kunngjøring av saken overfor grunneierne er i tråd med gjeldende saksbehandlingsregler.

4.4 Samiske interesser – reindrift

Sametinget, Miljø- og kulturvern avdelingen (kulturminnemyndighet) påpeker at landskapsområder i en samisk sammenheng ofte har spesielle bruks-/nytteverdier og samtidig spesielle egenverdier (sagn, tradisjoner og hellige områder). En befarings på Seiland i 2003 viste et høyt potensial for kulturminner fra steinalder til nyere tid.

Områdestyret i Vest-Finnmark mener at reinbeitedistriktene må ha reelle utviklingsmuligheter innenfor verneområder. Områdestyret mener at statens verneplanarbeid i Norge ikke har tatt tilstrekkelig hensyn til internasjonal urfolksrett. Det vises i den sammenheng til opprettelsen av nye Stabbursdalen nasjonalpark og flere andre nasjonalparker i samiske områder. Reinbeitedistrikt 24 B Seiland mener at reindriften ikke er blitt hørt ved opprettelsen av flere nasjonalparker. Reinbeitedistriktet mener at vernebestemmelsene setter store begrensninger for reindriften bruk av egne beitearealer, og at det ikke er en tilfredstillende løsning for en primærnæring å basere seg på dispensasjoner fra vernebestemmelsene.

Reinbeitedistrikt 24 A har i telefonsamtale med fylkesmannen, jf. ovenfor, uttalt at vernet kan ha positiv effekt i form av bedre oppsyn og bedre beskyttelse av beiteområdene mot tekniske inngrep. Distriktet er likevel oppatt av at vernet ikke må medføre begrensninger på driften.

Store Bekkarfjord beitelag peker på at planene om utvidelse av reindriften sperregjerde sør for Melkelva vil medføre at beitearealet for sau blir redusert. Dersom forslaget til nytt sperregjerde blir en realitet, vil beitelaget vurdere å flytte noe av besetningen til nordsiden av Melkelva.

Fylkesmannen påpeker at reindrift er tatt med i formålsparagrafen for nasjonalparken, noe som legger føringer for den framtidige forvaltningen. Fylkesmannen legger til grunn at det fortsatt skal kunne drives en bærekraftig reindrift på Seiland, også økonomisk. Fylkesmannen peker videre på at det i forbindelse med verneforslaget ble utarbeidet en konsekvensutredning for reindrift og holdt møter med næringen. I konsekvensutredningen er det pekt på at en nasjonalpark på Seiland på lang sikt vil bidra til å sikre beitearealene for reindriften. Det er videre lagt vekt på å utforme verneforskriftene slik at de ikke vil medføre vesentlige restriksjoner på reindriften bruk av området.

Fylkesmannen understreker at reindriften vil bli trukket inn i arbeidet med forvaltningsplan for nasjonalparken. Det legges opp til et nært samarbeid med berørte reinbeitedistrikt. Fylkesmannen viser til at også når det gjelder Stabbursdalen nasjonalpark er reindriften i stor grad tatt med på råd i forbindelse med forvaltningen. Spørsmålet om beiterett som reises av Store

Bekkarfjord beitelag anses å være av privatrettslig karakter, og påvirkes ikke av et eventuelt vern.

Sametinget mener at den samiske medvirkningen i verneprosessen burde vært bedre og ber om særskilte drøftinger med Miljøverndepartementet før endelig vedtak fattes. Sametinget påpeker at de foreslåtte verneområdene er sentrale samiske bruks- og bosettingsområder. Sametinget mener at vern i samiske områder – under visse forutsetninger – kan medvirke til å beskytte de materielle forutsetningene for opprettholdelse, utvikling og videreføring av samisk kultur. Sametinget ser det som svært viktig at samiske interesser og rettigheter ikke innskrenkes ved etablering av verneområder. Det vises til følgende konvensjoner og handlingsplaner som omhandler vern av urfolks rettigheter: FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter, ILO-konvensjon nr. 169, Konvensjonen om biologisk mangfold og FNs handlingsplan Agenda 21.

Reindriftsforvaltningen mener at vern her er foreslått i et område som nærmest verner seg selv, og at reindriften får mange ulemper med en nasjonalpark. Reindriftsforvaltningen går derfor imot opprettelse av Seiland nasjonalpark.

Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) påpeker at reindriftsnæringen på kort sikt ikke vil ha fordel av opprettelse av nasjonalpark i området, men at nasjonalparken tvert imot vil sette begrensninger på næringens nåværende driftsmønster og framtidige utviklingsmuligheter. NRL er inneforstått med at det er en stor mulighet for at det vil bli opprettet nasjonalpark på Seiland.

Direktoratet for naturforvaltning bemerker at fylkesmannen har lagt vekt på å involvere berørte interesser, herunder de samiske, i planprosessen. Det foreliggende verneforslaget ivaretar etter direktoratets oppfatning samiske interesser og muligheter for videre utøvelse av reindriftsnæringen i området på en god måte.

Sametinget og Miljøverndepartementet har etter at DNs tilrådning ble oversendt til MD, hatt konsultasjonsmøter om verneforslaget. Enkelte punkter i verneforslaget ble drøftet, og det ble enighet om konsultasjonsprosedyrer for slutføringen av arbeidet med verneplanen.

Sametinget og Reinbeitedistrikt 24 A har som ledd i denne konsultasjonsprosessen om samiske interesser drøftet DNs tilrådning til MD med DN og fylkesmannen. Reinbeitedistrikt 24 A mener det ville vært en fordel å utvide grensene for nasjonalparken for ivareta beiteområder mot eventuell fremtidig bergverksdrift og hyttebygging. De uttrykte også frykt for at nasjonalparken ville medføre tilstrømning av folk og dermed økte forstyrrelser for reindriften. Reinbeitedistriktet ønsket at bestemmelsene i verneforskriften

revideres med faste mellomrom for å kunne tilpasses fremtidige situasjoner. De ga uttrykk for at retten til reindrift ikke måtte svekkes, men hadde for øvrig ikke sterke innvendinger mot den foreslåtte forskriften for nasjonalparken forutsatt at man vil få nødvendige tillatelser til å kunne drive rasjonell reindrift. Andre forhold som Sametinget og reinbeitedistriktet tidligere har tatt opp, er drøftet under de enkelte tema referert nedenfor.

Miljøverndepartementet viser til at vern etter naturvernloven bidrar til å beskytte området mot inngrep som kan skade eller ødelegge naturgrunnet. Vernet vil derfor være et viktig bidrag for å sikre grunnlaget for samisk kultur, bosetting og næringsutøvelse. Det er imidlertid ikke juridisk hjemmel i naturvernloven for å utvide et verneområde alene for å ta vare på reinbeiteområder. Ferdsel vil i utgangspunktet bli kanalisert gjennom merking av stier og informasjonstiltak, og dette vil være ett av flere tema i arbeidet med forvaltningsplanen som reindriften vil bli trukket med i. Når det gjelder framtidige, uforutsette situasjoner vil den generelle unntaksbestemmelsen i forskriften kunne fange opp slike behov. Departementet slutter seg for øvrig til direktoratets vurdering av verneforslagets ivaretagelse av samiske interesser.

4.4 Reiseliv

Hammerfest og Kvalsund kommuner peker på at opprettelse av nasjonalpark på Seiland vil kunne gi positive ringvirkninger for turistnæringen.

Nordre Seiland Vilt & Friluftsforening ser det som naturlig at inngangsporten til nasjonalparken blir i Eidvågen og at infrastruktur tilrettelegges før vernevedtak fattes.

En grunneier påpeker at planer om å starte opp med opplevelsesturisme ikke vil la seg gjennomføre hvis vernet realiseres. Uttaler kan akseptere at staten innløser eiendommen eller gir grunneierne en "langtids leiekontrakt" som kompensasjon.

Fylkesmannen bemerker at det i utgangspunktet vil være forbud mot oppføring av nye bygninger og anlegg i nasjonalparken. Fylkesmannen foreslår at det etter søknad kan tillates oppføring av åpne koier som kan brukes fritt av allmennheten, samt at teltleire og turismevirksomhet i mindre målestokk kan tillates. Fylkesmannen bemerker at det kan søkes om midler fra Direktoratet for naturforvaltning til etablering av nasjonalparksenter i Eidvågen eller en annen plass.

Norges naturvernforbund mener at Altneset vil være et naturlig utgangspunkt for besøkende. Naturvernforbundet anbefaler at det opprettes et informasjonsenter.

Norges Bondelag finner det kritikkverdig at miljøforvaltningen ikke etterlever Stortingets intensjoner i fjellteksten (jf. St. prp. Nr. 65 (2002-2003)) og mener hele vernearbeidet må stoppes all den tid det ikke er på plass forvaltningsverktøy til å implementere fjellteksten. Norges Bondelag mener at kommersiell aktivitet i nasjonalparkene må være forbeholdt grunneiere og næringsinteresser i berørte kommuner, og at naturvernloven må revideres slik at den tar opp i seg hensynet til miljøtilpasset turisme.

Direktoratet for naturforvaltning bemerker at Seiland ikke er blant de utpekte nasjonalparkene der det skal opprettes nasjonalparksenter. Direktoratet er enig i at det – innenfor budsjettmessige rammer – bør arbeides aktivt med informasjonstiltak i området etter at et eventuelt vernevedtak er fattet. Direktoratet bemerker at det, f.eks. i en dispensasjonssak, ikke er hjemmelsgrunnlag for å sette vilkår om at inntekter fra reiseleivsrelatert virksomhet skal komme lokale interesser til gode. Direktoratet ser det imidlertid som viktig at miljøforvaltningen arbeider aktivt sammen med landbruks- og reiselivsnæringen for å støtte opp om lokale initiativ og aktivitet innenfor rammen av områdets verneformål og -verdier.

Når det gjelder Norges Bondelags innspill om revisjon av naturvernloven, viser direktoratet til anbefalingene i NOU 2004: 28 Lov om bevaring av natur, landskap og biologisk mangfold, og den videre behandling av denne.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets vurderinger.

4.5 Verneforskriften

4.5.1 Formål og landbasert næringsaktivitet

Alta kommune ber om at landbruk i form av sauebeite likestilles med reindrift i vernebestemmelsene.

Fylkeslandbruksstyret i Finnmark mener at landbruk bør sidestilles med reindrift i formålsbestemmelsen, for derigjennom å legitimere beiteområdene som viktige for næringen. Fylkeslandbruksstyret peker på at Bårdfjordområdet tidligere har vært benyttet som sommerbeite for sau, og at det kan være aktuelt å gjenoppta dette. Fylkeslandbruksstyret og Finnmark bondelag mener det er viktig at vernebestemmelsene ikke utelukker framtidig sauebeite i områder som omfattes av nasjonalparkforslaget.

Finnmark fylkeskommune påpeker at det i utformingen av vernebestemmelsene bør legges til rette for at reindrift kan utøves minst på dagens nivå, forutsatt at beitegrunnet er tilstede.

Sametinget, Miljø- og kulturvernadelen ser det som positivt at forholdet til samisk kultur- og næringsutnyttelse er nevnt i formålsparagrafen. Det

anbefales at formuleringen angående kulturminner endres til "ivareta kulturminne- og kulturmiljøverdiene".

Fylkesmannen bemerker at reindrift og sauebeite er de viktigste næringsaktivitetene i nasjonalparken. Fylkesmannen vil legge opp til en smidig forvaltning av vernebestemmelsene slik at reindrift og sauebeite kan drives rasjonelt i nasjonalparken, samtidig som natur- og kulturminneverdiene i området ivaretas. Fylkesmannen anbefaler at "sauebeite" tas med i formålsparagrafen, og at de to næringene likestilles i vernebestemmelsene, med unntak for punktet om motorisert ferdsel (se kap. 4.6.7). Fylkesmannen presiserer at bruk og vedlikehold av bygninger og anlegg vil være tillatt som før, mens oppføring av nye bygninger og anlegg og uttak av trevirke til reparasjon av gjerder kan tillates etter søknad.

Fylkesmannen anser formuleringen "verne om kulturminner" som dekkende for å ivareta kulturminner i nasjonalparken.

Sametinget påpeker at verneforskriften må utformes slik at den ikke er til hinder for framtidig samisk næringsutøvelse. Sametinget mener det bør uttales eksplisitt at formålet er å "sikre naturgrunnet for samisk kultur og næring".

Kommunal- og regionaldepartementet anbefaler at verneforskriften utformes slik at reindriften som et minimumsnivå sikres de samme rettigheter som i forskriften for Stabbursdalen nasjonalpark.

Norske Reindriftingsamers Landsforbund og Reindriftingsforvaltningen mener at verneforskriftene bør koples til reindriftings distriktsplaner. NRL mener at rein og reindrift bør nevnes som eget punkt i formålsparagrafen og at punktet om at Direktoratet for naturforvaltning skal ha adgang til beiterregulering ikke må gjelde reinbeite.

Norges Bondelag mener det må gå fram av formålsparagrafen at sauebeite tillates. Også annen lokal næringsvirksomhet som ikke kommer i konflikt med verneformålet ønskes tatt inn i formålet. Norges Bondelag mener at det må etableres en hjemmel i naturvernloven til å gi forskrifter om kommersiell virksomhet i verneområder.

FRIFO er fornøyd med at friluftsliv er tatt inn som del av verneformålet.

Direktoratet for naturforvaltning bemerker at formålet med opprettelse av nasjonalparker å ivareta "større urørte eller i det vesentlige urørte eller egenartede eller vakre naturområder", og ikke å sikre videre næringsvirksomhet i aktuelle nasjonalparkområder. Direktoratet understreker at det dermed ikke er aktuelt å ta med næringsaktivitet som del av formålet med opprettelsen av nasjonalparker. Unntak fra dette er reindrift, som på grunn av sin kulturelle særstilling ofte nevnes i formålsparagrafen i samiske områder. Dette må ifølge direktoratet betraktes som en generell opplysning om at de aktuelle områdene er viktige for samisk kulturutøvelse, og ikke at reindrift som sådan er del av formålet med vernet.

Direktoratet understreker at opprettelse av nasjonalpark vanligvis ikke er til hinder for videreføring av tradisjonell næringsaktivitet, og at vernebestemmelsene utformes i tråd med dette. Sauebeiting på Seiland vil ikke bli regulert av verneforskriften med mindre beitingen kan skade eller ødelegge naturmiljøet. Tvert imot vil fortsatt sauebeiting være positivt for å opprettholde kulturlandskapet i den foreslåtte nasjonalparken.

Direktoratet viser til at den foreslåtte verneforskriften harmonerer med forskriften for Stabbursdalen, med ett unntak. Dette gjelder bestemmelsen som gir direktoratet adgang til ved forskriftsendring å regulere beitetrykket i nasjonalparken dersom beitingen anses å kunne skade eller ødelegge naturmiljøet. I Stabbursdalen er det presisert at dette ikke gjelder reinbeite, en presisering direktoratet ut fra en faglig vurdering ikke kan tilrå. Hensikten med bestemmelsen er å ha mulighet til å regulere beitepresset i nasjonalparker i en situasjon hvor beitetrykket overstiger den biologiske bæreevnen i området, dvs. at verneverdiene i området er direkte truet. Etter direktoratets vurdering må beitetrykkets negative effekter være utslagsgivende i denne sammenheng, ikke hvilke aktører som forestår beitingen. Direktoratet tilrår derfor at standardformuleringen legges til grunn for forskriften § 2.4, subsidiært at bestemmelsen strykes.

Direktoratet bemerker, under henvisning til NRLs og Reindriftsforvaltningens ønske om å kople verneforskriften til distriktsplaner etter reindriftsloven, at all aktivitet som kan ha negativ påvirkning på verneverdiene i nasjonalparken bør reguleres gjennom forskriften. Direktoratet viser til at verneforskriften er ment å danne en ramme for forvaltningen med et langt tidsperspektiv – lenger enn det som vanligvis er tilfellet med andre lokale planverktøy. Direktoratet framhever hensynet til mest mulig likebehandling mellom forskjellige interesser og forutsigbare forhold for alle berørte aktører. Direktoratet anbefaler imidlertid at det i arbeidet med forvaltningsplanen legges vekt på koplinger til godkjent distriktsplan etter reindriftsloven for området. Direktoratet mener at det bør legges opp til en praksis med flerårige tillatelser for gjentakende aktivitet (f.eks. motorferdsel), og at slike tillatelser bør koordineres med, og innarbeides i godkjent distriktsplan etter reindriftsloven.

Direktoratet er enig i fylkesmannens merknader hva gjelder formålsbestemmelsens formulering om kulturminner.

Miljøverndepartementet viser til at ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse, bl.a. reindrift. Departementet mener derfor denne sammenhengen kan framgå av formålsparagrafen i verneforskriften selv om dette ikke er en del av formålet med naturvernloven. Det er for øvrig lagt vekt på å utforme vernebestemmelsene slik at lokalsamfunnets tradisjonelle bruk skal kunne fortsette. Dette gjelder både reindrift og sauebeite. Departementet slutter seg til direkto-

ratets vurdering når det gjelder adgang til ved forskriftsendring å regulere beitetrykket i nasjonalparken. Etter avtale med LMD er beiting ifm reindrift unntatt slik regulering.

Departementet slutter seg videre til direktoratets vurderinger når det gjelder koplinger til distriktsplan etter reindriften. Departementet vil presisere at koordinering med distriktsplaner etter reindriften når det gjelder tillatelser for gjentakende aktivitet ikke innebærer noen endring hva angår myndigheten til å gi slike tillatelser. Tillatelsene gis i medhold av verneforskriften av den instans som direktoratet tillegger forvaltningsmyndigheten.

Etter innspill fra FKD er det gjort følgende endringer i forskriftens § 3:

Pkt 1.3 bokstav f endres til *Etablering av nødvendige fortøyningsfeste for fiske-redskap, båter og havbruksanlegg, brygger og naust.*

Det legges til et nytt punkt j: *Etablering av akvakulturvirksomhet, uten fast bygningsmasse og uten synlige anlegg over sjøoverflata.*

I § 5 pkt 5.5 er følgende formulering lagt til: *bekjemping av forurensning eller akutt fare for forurensning.*

Departementet slutter seg til merknaden om formulering om kulturminner i formålsbestemmelsen.

4.5.2 Landskap, gjerder, bygninger og anlegg

Hammerfest og Kvalsund kommuner påpeker at oppføring av permanente gjerder knyttet til reindrift innenfor nasjonalparken må underlegges streng kontroll, og at det ikke må gis dispensasjoner til dette formålet.

Finnmark Bondelag og Alta kommune mener at landbruket, på lik linje med reindriften, må ha adgang til å ta ut trevirke til reparasjon av gjerder. Finnmark Bondelag peker på at vedlikehold av gjerder er like viktig for landbruket som for reindriften.

Fylkeslandbruksstyret i Finnmark påpeker at det er viktig at praksis mht. oppføring av bygninger og anlegg blir slik at tiltak for å rasjonalisere driften tillates.

Nordre Seiland Vilt & Friluftsforening ønsker å oppføre to hytter for friluftformål i nasjonalparken.

Kystverket Troms og Finnmark mener at adgangen til vedlikehold og drift av egne anlegg/installasjoner o.l. ikke må bli hindret ved opprettelse av nasjonalparken. Kystverket påpeker at de også må ha rett til fri ferdsel til disse. I forskriften må det åpnes for at nyetableringer av fyr, merking av holmer og skjær o.l. kan tillates. Kystverket tar videre til orde for at seilingsleder og ankerplasser rundt og ved Seiland fortsatt må være til fri benyttelse for alle sjøfarende, og at Olderfjorden kan være aktuell som framtidig nødhavn og strandsettingsplass.

Fylkesmannen bemerker at det legges opp til at reindriften må søke om tillatelse til oppføring av gjerder. Fylkesmannen tilrår at det i forskriften tilføyes en presisering av at det også kan gis tillatelse til uttak av trevirke til

sauegjerder. Fylkesmannen foreslår å åpne for at det kan bygges enkelte åpne koier til bruk for allmennhetens friluftsliv.

Fylkesmannen bemerker at drift og vedlikehold av Kystverkets eksisterende anlegg og innretninger kan skje fritt i nasjonalparken, og at vernebestemmelserne heller ikke vil være til hinder for bruk av seilingsleder og ankerplasser. Fylkesmannen foreslår at det etter søknad kan gis tillatelse til oppføring av fyr og sjømerker i nasjonalparken. Fylkesmannen er inneforstått med behovet for nødhavner og strandsettingsplasser, men anser det som uheldig å planlegge slike i nasjonalparken. Etter fylkesmannens mening bør det kunne finnes alternative lokaliteter utenfor den foreslåtte nasjonalparken.

Fiskeridirektoratet mener at det må åpnes for å kunne gi tillatelse til akvakultur og oppføring av anlegg i forbindelse med utøving av fiske.

FRIFO er fornøyd med at forskriften ikke er til hinder for vedlikehold av stier mm. Det samme gjelder muligheten for merking av nye stier.

Norges geologiske undersøkelse går inn for at forbudet mot "fjerning av stein, mineraler og fossiler" fjernes.

Norske Reindriftsamers Landsforbund og Reindriftsforvaltningen går inn for at bygninger og anlegg i forbindelse med reindrift skal kunne oppføres i henhold til stadfestet distriktsplan.

Norges naturvernforbund støtter forslaget om at det kan oppføres åpne koier for bruk i forbindelse med et ikkemekanisert, lite tilrettelagt og naturnært friluftsliv.

Norges Bondelag går imot at det skal kunne gis tillatelse til tilrettelegging av stier og oppføring av åpne koier i området, da Seiland representerer et sårbart naturområde som bør være uten stier og hytter. Norges Bondelag foreslår at gjenoppføring av bygninger som går tapt ved brann eller naturskade skal skje i samsvar med lokal byggeskikk. Norges Bondelag går inn for at det etter søknad skal kunne gis tillatelse til oppføring av bygninger og anlegg i forbindelse med "miljøtilpasset turisme". Norges Bondelag mener at "uttak av smykkestein" må skje i regi av lokale firmaer. Norges Bondelag tar til orde for at det må åpnes for konsesjonsbehandling av mini- og mikrokraftverk i nasjonalparker på linje med det som foreslås for vernede vassdrag.

Kystverket mener at det i situasjoner hvor skip må søke nødhavn eller strandsettes på grunn av akutt sikkerhetsmessig eller miljømessig fare, bør være irrelevant hvorvidt området er nasjonalpark eller ikke. Kystverket ser det som viktig at det i minst mulig grad settes beskrankninger i deres utøvelse av ansvaret for oppføring av fyr og sjømerker. De forutsetter videre at akutte tiltak knyttet til navigasjonsinfrastruktur ved behov må kunne etableres raskt, med varsling til vernemyndighet i ettertid.

Direktoratet for naturforvaltning bemerker at det ikke er aktuelt å gi tillatelse til oppdrettsvirksomhet som medfører installasjoner på vannoverflaten

innenfor de sjøarealene som er foreslått innlemmet i nasjonalparken. Direktoratet påpeker at man ved grensetrekkingen i fjordene har tatt hensyn til framtidig aktuelle lokaliteter for oppdrett, og at de foreslåtte grensene er i overensstemmelse med kommunale kyststoneplaner. Forskriften åpner for etablering av landfeste for fiskeredsaker, men direktoratet ser det ikke som aktuelt å åpne for andre anlegg i forbindelse med fiske i området. Etter det direktoratet kjenner til foreligger det heller ikke planer om dette.

Direktoratet tilrår endringer av bestemmelsen om uttak av stein, mineraler og fossiler, i tråd med anbefalt endring i standardformuleringen på dette punktet. Etter direktoratets vurdering er det nødvendig med et forbud som hindrer hogging av stein og mineraler og fjerning av for eksempel store steiner, mens det ikke er nødvendig å forby folk å ta med seg mindre løse steiner som suvenirer eller lignende.

Direktoratet bemerker at det ikke er hjemmelsgrunnlag for å nedfelle i forskriften at uttak av smykkestein på bestemte lokaliteter i henhold til forvaltningsplan kun skal gjelde lokale aktører.

Direktoratet støtter fylkesmannens tilrådning om at det etter søknad kan gis åpning for oppføring av noen få åpne buer for allment friluftsliv. Direktoratet peker på at slike buer også kan ha en positiv betydning for eventuell guidevirksomhet eller annen miljøtilpasset turisme. Direktoratet understreker at det ikke bør legges opp til omfattende stimerking eller tilrettelegging, og at det ikke vil være aktuelt å åpne for andre typer bygninger. Direktoratet deler Norges Bondelags syn på at Seiland i stor grad bør skjermes mot gjennomgående tilrettelegging.

Direktoratet tilrår at det, i tråd med vanlig praksis i nasjonalparker, tas inn en bestemmelse som åpner for gjenreising av bygninger som brenner ned eller går tapt som følge av naturskade. Dette vil omfatte bygninger som skades eller faller ned etter at et eventuelt vern er vedtatt, men vil ikke hjemle oppføring av nye bygninger på gamle tufter.

Direktoratet viser til at det i noen nasjonalparker er gitt tillatelse til bygging av mikrokraftverk for å sikre kraftforsyning til turisthytter o.l. Dette er gjort for å unngå omfattende transport av brensel inn i området. Så langt direktoratet kjenner til er ikke dette en aktuell problemstilling på Seiland. Direktoratet anser det ikke som aktuelt å åpne for bygging av kraftverk for produksjon av kraft for leveranse og bruk utenfor nasjonalparken.

Direktoratet viser til sine kommentarer under kap. 4.6.1 hva angår kopling mellom reindriftens distriktsplaner og bestemmelser i verneforskriften, og til fylkesmannens merknader hva angår strandsettingsplasser.

Miljøverndepartementet viser til at ivaretagelse av landskapet er et sentralt vernemotiv, og at det derfor ikke anses aktuelt å gi tillatelse til oppdrettsvirksomhet som medfører installasjoner på vannoverflaten innenfor de sjøarealene som er foreslått innlemmet i nasjonalparken.

Etter innspill fra FKD er det gjort følgende endringer i § 3: I pkt 1.3 f) er "bundne" fjernet, slik at formuleringen blir "etablering av landfester for båt-

fortøyninger og fiskeredskaper.” Det er lagt til et nytt pkt c) vedr Kystverkets anlegg under pkt 1.2. Under pkt 1.3 er bokstav i) endret til ”Oppføring av nye anlegg, flytting av anlegg og tilbygg til eksisterende anlegg for Kystverket”. Når det gjelder sistnevnte punkt, vil departementet understreke at det i slike tilfeller må legges stor vekt på hensynet til sikkerhet for sjøferdselen. Hensikten med å vurdere slike tiltak etter søknad er å etablere en kontakt mellom Kystverket og vernemyndigheten slik at dersom plassering/utforming kommer i konflikt med verneverdiene skal for eksempel mulig alternativ plassering kunne vurderes.

Når det gjelder behov for akutte tiltak knyttet til etablering av navigasjonsinfrastruktur, eksempelvis i forbindelse med skipsfartsulykker, legger departementet til grunn at slik infrastruktur må kunne etableres raskt. I slike tilfeller trengs ikke søknad til vernemyndighetene før tiltaket, men vernemyndighetene varsles raskest mulig om tiltaket. Det legges også til grunn at slik akutt behov for tiltak i verneområdene vil inntreffe meget sjelden, og at slike tiltak vil bli utført med minst mulig negative konsekvenser for verneverdiene.

Når det gjelder behovet for å søke nødhavn eller strandsette fartøy, påpeker FKD at det isolert sett kan være uheldig at et skip som utgjør en akutt forurensningsfare, søker nødhavn i et verneområde. I enkelte situasjoner kan det imidlertid være påkrevet å søke nødhavn i et verneområde for å begrense skadeomfanget ved et havari.

Når det gjelder oppføring av bygninger i forbindelse med reindrift og landbruk (§ 3 pkt 1.2 c) skal dette knyttes opp til distriktsplaner og flerårige tillatelser.

Departementet slutter seg for øvrig til direktoratets tilrådning.

4.5.3 Høsting av tang og tare

Fiskeridirektoratet går inn for at det i forskriften åpnes for høsting av tang og tare.

Direktoratet for naturforvaltning bemerker at nasjonalparkvernet gjelder ned til fjære sjø i sjøområdene. Den generelle fredningen av vegetasjonen i nasjonalparken vil dermed ikke omfatte tareskogen, og eventuell høsting av denne ressursen vil ikke reguleres av vernet. Direktoratet understreker at tang i strandkanten omfattes av nasjonalparkvernet. Etter det direktoratet kjenner til er det ikke tradisjon for, og foreligger det ikke planer om, tangskjæring. Av hensyn til målet om ivaretagelse av det biologiske mangfoldet, vil det etter direktoratets oppfatning heller ikke være ønskelig at det åpnes for tangskjæring. Direktoratet frarår derfor at det åpnes for dette i forskriften.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning.

4.5.4 Vedhogst

Norges bondelag mener at hogging av ved til eget bruk innenfor nasjonalparken ikke bør være søknadspliktig, men at det om nødvendig heller må utarbeides retningslinjer for vedhogsten. Norges Bondelag mener at det i forvaltningsplanen må fremgå hvor det er *ønskelig* med vedhogst av hensyn til verneverdiene, og at grunneier i disse områdene fritt må kunne hogge ved.

Direktoratet for naturforvaltning mener at vedhogst inne i nasjonalparken bør være søknadspliktig for å sikre kontroll med omfanget av hogsten. Direktoratet peker på at det vil være aktuelt å gi flerårige tillatelser til hogst.

Miljøverndepartementet: Etter avtale med LMD har departementet bestemt at uttak av trevirke (§ 3 pkt 2.3) skal knyttes opp til disriktsplanene og flerårige tillatelser. MD slutter seg for øvrig til direktoratets tilrådning.

4.5.5 Jakt, fangst, fiske og havbeite

Alta kommune mener at det må være tillatt å fiske laks med faststående redskap innenfor nasjonalparken. Kommunen mener også at det bør det være tillatt å låssette villfisk innenfor nasjonalparken, og at slik låssetting bør kunne gjøres landfast.

Fylkesmannen viser til foreslått justering i vernebestemmelsene som innebærer at det kan gis tillatelse til å etablere landfeste for bundne fiskeredskaper. Fylkesmannen kan ikke se at det er noe stort behov for låssetting av fisk i nasjonalparken. Fjordområdene som foreslås innlemmet i nasjonalparken bør etter fylkesmannens mening i størst mulig grad holdes fri for innretninger, slik at opplevelsesverdien og mulighetene for ferdsel med småbåter ivaretas. Det påpekes at det bør finnes egnede lokaliteter for låssetting i nærområdene til nasjonalparken.

Norges jeger- og fiskerforbund ser det som positivt at jakt og fiske skal kunne skje i henhold til særlovene.

Fiskeridirektoratet mener at det må framgå av verneforskriften at fangst av sjøpattedyr er tillatt på linje med fiske. Fiskeridirektoratet ønsker at havbeite skal være tillatt etter lov om havbeite.

Direktoratet for naturforvaltning bemerker at fiske i sjøen i utgangspunktet ikke reguleres av nasjonalparkvernet. Blant annet fordi dette er en aktivitet som berører mange brukere, er det likevel tatt inn en bestemmelse som presiserer dette forholdet. Direktoratet tilrår at "fangst" tilføyes i bestemmelsen.

Direktoratet påpeker at havbeitevirksomhet uten synlige installasjoner over vann i utgangspunktet ikke er regulert innenfor nasjonalparken. Direktoratet

anser det unødvendig å ha med en egen bestemmelse som presiserer dette. Subsidiært tilrår direktoratet at det tas inn en bestemmelse som åpner for "havbeitevirksomhet uten synlige installasjoner over vann i medhold av lov om havbeite".

Direktoratet støtter fylkesmannens forslag og merknader om landfeste for fiskeredskaper og låssetting av fisk.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets merknad om at havbeitevirksomhet uten synlige installasjoner over vann i utgangspunktet ikke er regulert innenfor nasjonalparken. Likevel mener departementet det kan være klargjørende å ta inn en bestemmelse om dette, slik direktoratet subsidiært foreslår. En bestemmelse om havbeite vil formelt sett ha samme karakter som andre bestemmelser i forskriften som omhandler aktiviteter som er tillatt etter annet lovverk, jf. bestemmelsene om jakt, fiske og fangst. Departementet slutter seg for øvrig til direktoratets tilrådning.

4.5.6 Ferdsel

Norges jeger- og fiskerforbund viser til allemannsretten og mener det er prinsipielt viktig at hjemmelen for mulig ferdselsregulering benyttes med varsomhet. Forbundet forutsetter at det blir gitt tillatelse til jakthundprøver etter søknad.

FRIFO peker på at det bl.a. er viktig at vernebestemmelsene ikke fører til unødvendige restriksjoner på mindre arrangementer i undervisningssammenheng.

Norges Bondelag foreslår endringer i bestemmelsene om regulering av organisert ferdsel slik at f.eks. guidete kommersielle gruppeturer sidestilles med "tradisjonell turvirksomhet". Dette begrunnes med at tiltakets virkning på naturmiljøet bør være utslagsgivende, og ikke tiltakets formål. Norges Bondelag mener at grunneier skal være i en særstilling når det gjelder næringsmessig utnyttelse av de vernede arealene på egen eiendom. Kommerisiell ferdsel på annen manns grunn i verneområdene og ferdsel som kan skade naturmiljøet, bør etter Norges Bondelags syn ha tillatelse fra grunneier så vel som forvaltningsmyndighet.

Direktoratet for naturforvaltning tilrår at bestemmelsen om organisert ferdsel endres slik at det ikke blir gjort forskjell på ulike grupper som driver organisert turvirksomhet til fots. Det kan knytte seg tvil til hva som menes med "tradisjonell" turvirksomhet, og direktoratet tilrår at dette strykes fra forskriften. "Turvirksomhet til fots" anses å være tilstrekkelig, sammenholdt med "så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende". Med turvirksomhet til fots menes også guidete turer. Direktoratet presiserer at annen organisert ferdsel vil kreve tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Etter direktoratets vurdering gjelder dette bl.a. idrettsarrangementer, jakthundprøver og organisert hundesledekjøring. Bestemmelsen vil sikre at tiltakshaver komme i dialog med forvaltningsmyndigheten, og det vil kunne settes vilkår i en tillatelse hvis dette er nødvendig av hensyn til verneformålet. Direktoratet un-

derstreker at det ikke lenger er aktuelt å skille mellom ”kommersiell” og ”ikke-kommersiell” aktivitet i bestemmelsen, og at det er aktivitetens konsekvenser for naturmiljøet som vil være utslagsgivende for vurderingene. Direktoratet presiserer at det ikke er ønskelig å hindre organisert virksomhet som ikke skader natur og dyreliv, og at forvaltningsplanen skal gi nærmere avklaringer av hvilke aktiviteter som vil kreve tillatelse og ikke.

Direktoratet viser til at det ikke er hjemmelsgrunnlag i naturvernloven for å skille mellom lokale og ”utenbys” aktører i forskriften.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilrådning.

4.5.7 Motorferdsel

Hammerfest og Kvalsund kommuner påpeker at barmarkskjøring knyttet til reindrift innenfor nasjonalparken må underlegges streng kontroll, og at det ikke må gis noen form for dispensasjoner til dette formålet.

Reinbeitedistrikt 24 B Seiland øst mener generelt at vernebestemmelsene setter store begrensninger på reindriften, og peker spesielt på forbudet mot kjøring med snøscooter på Seilandsjøkelen om sommeren. Reinbeitedistriktet mener at slik kjøring er helt nødvendig for å drive med reindrift på øya.

Fylkeslandbruksstyret i Finnmark og Alta kommune mener at reglene for motorferdsel bør være de samme for landbruket som for reindriften. Fylkeslandbruksstyret peker på at beitelagene kan ha behov for å frakte utstyr og personell med motorkjøretøyer.

Store Bekkarfjord beitelag forutsetter at de beholder de samme rettighetene til motorferdsel i nasjonalparken som de ellers har i utmark med hensyn til utkjøring av utstyr og personell.

Naturvernforbundet i Alta går sterkt imot forslaget om å åpne for å gi dispensasjoner til barmarkskjøring i nasjonalparken. Forbundet frykter at slike dispensasjoner kan være starten på en negativ utvikling tilsvarende den de har sett i andre deler av Finnmark.

Fylkesmannen foreslår ulike bestemmelser om motorferdsel for reindriften og saueneeringen på bakgrunn av forskjeller i driftsform. Fylkesmannen peker på at reindriften har mesteparten av Seiland som arbeidsområde, og at de har etablert et relativt omfattende system av reingjerder og -anlegg spredt over hele øya. I forbindelse med gjeting, merking og samling av rein, samt i forbindelse med ettersyn av gjerder og anlegg har reindriftnutøverne behov for å forflytte seg rundt store deler av øya. Ifølge Fylkesmannen foregår sauebeitingen på mindre arealer. Næringen har få gjerder og anlegg og disse ligger lett tilgjengelig nær sjøen.

Fylkesmannen ønsker å begrense barmarkskjøring i nasjonalparken til et minimum og presiserer at slik kjøring utelukkende vil bli tillatt i forbindelse med reindrift, og da kun etter søknad. Fylkesmannen foreslår at det kan gis

flerårige tillatelser hvor det blir spesifisert hvor og til hvilke formål kjøring tillates.

Fylkesmannen presiserer at vernebestemmelsene åpner for nødvendig bruk av snøscooter på vinterføre og på isbre i forbindelse med reindrift. Ordlyden i forskriften er endret for å tydeliggjøre dette (jf. kap. 2.2.2). Fylkesmannen bemerker at sauebøndene kan søke om tillatelse til nødvendig motorisert transport på vinterføre.

Fylkesmannen foreslår at det skal kunne søkes om tillatelse til nødvendig lavtflyging og landing med helikopter i forbindelse med reindrift.

Fylkesmannen bemerker at det ikke er foreslått restriksjoner på bruk av motorbåt i nasjonalparken.

Norges bondelag mener at grunneiere ikke skal være nødt til å søke om nyttekjøring på egen grunn så lenge dette ikke går utover verneformålet. Norges Bondelag mener at nyttekjøring også må omfatte kjøring i forbindelse med annen miljøtilpasset næringsvirksomhet enn tradisjonelt landbruk. Statens landbruksforvaltning ber om at saueeierens behov for motorisert ferdsel avklares nærmere, eventuelt ved utarbeidelse av retningslinjer for forvaltningen av området.

FRIFO mener det er viktig å begrense motorferdsel i utmark til et minimum, og ser det som viktig at forskriften kun åpner for det som er ytterst nødvendig. FRIFO mener det må gjennomføres en streng forvaltningspraksis.

Norske Reindriftsamers Landsforbund og Reindriftsforvaltningen foreslår at reindriften bruk av barmarkskjøretøyer og helikopter skal reguleres av stadfestet distriktsplan.

Norges naturvernforbund anbefaler at det ikke tillates barmarkskjøring for reindriften. Hvis det likevel åpnes for dette, må det i forskriften presiseres at dette kun gjelder frakt av utstyr til gjeterhytte.

Direktoratet for naturforvaltning bemerker at det er et mål å holde all motorisert ferdsel i nasjonalparker på et minimum. I særlig grad gjelder dette barmarkskjøring som raskt setter spor i terrenget. Direktoratet påpeker at mest mulig av motorferdselen bør være søknadspliktig, og at det bør kunne gis flerårige tillatelser ved nyttekjøring. Direktoratet ser det ikke som aktuelt å åpne for mer liberale bestemmelser i verneområder enn det som er gjeldende bestemmelser etter motorferdselloven, jf. innspill om utvidet tolkning av "nytttekjøring" i landbruksnæringen. Direktoratet viser for øvrig til fylkesmannens merknader og presiseringsforslag.

Miljøverndepartementet har etter anmodning fra Forsvarsdepartementet lagt til et nytt punkt under § 3 pkt 6.3: f) nødvendig lavtflyging for Forsvaret. Det legges her opp til en praksis med flerårige tillatelser. MD slutter seg for øvrig til direktoratets tilrådning.

4.6 Forvaltning og oppsyn

Hammerfest kommune og Kvalsund kommune framhever at det må etableres fast naturoppsyn for nasjonalparken i regi av Statens Naturoppsyn.

Hammerfest kommune påpeker at stillingen(e) må legges til Seiland.

Hakkstabben og Altnes bygdelag ber om å bli involvert i oppsyn og forvaltning av nasjonalparken.

En enkeltperson mener at det bør etableres en nasjonalparktjeneste med kontor lokalt, og at opprettelse av et rådgivende organ med bred representasjon fra berørte interesser bør vurderes.

Fylkesmannen bemerker at lokalbefolkningen vil bli involvert gjennom møter, diskusjoner og høring i forbindelse med utarbeiding av forvaltningsplan. Fylkesmannen understreker at det vil bli etablert en oppsynsordning for Seiland nasjonalpark, og gir uttrykk for at oppsynspersonellet bør være bosatt på Seiland.

Statens landbruksforvaltning påpeker at saueiere bør tas med i arbeidsgrupper/rådgivende organer på linje med reieiere.

Norges bondelag mener at kommunene må få forvaltningsansvaret, og videre at det bør framgå av verneforskriften at det skal opprettes et rådgivende utvalg.

Sametinget viser til ILO-konvensjon nr. 169 om urbefolkninger og stammefolk i selvstendige stater, artikkel 15 (1), som bl.a. omhandler urfolks rett til å delta i bruk, styring og bevaring av naturressursene i deres landområder. Sametinget understreker at det må sikres betydelig samisk medvirkning ved forvaltningen av områdene og at dette må framkomme av verneforskriftene.

Reindriftsforvaltningen mener det bør framgå av verneforskriften at det skal opprettes et rådgivende utvalg og at reindriften skal være en del av dette.

Norske Reindriftsamers Landsforbund mener at reindriften skal være en del av det rådgivende utvalget.

Direktoratet for naturforvaltning viser til at forvaltningsmyndigheten ikke kan pålegge berørte kommuner og andre interessenter å delta i rådgivende utvalg for forvaltning av verneområder. Ofte brukes derfor formuleringen "bør opprettes" i forskriften. På bakgrunn av innspill i høringsrundene tilrår likevel direktoratet at det begrepet "skal" nedfelles i forskriften. Det understrekes at et rådgivende utvalg for forvaltningsmyndigheten bør ha bred lokal representasjon.

Under henvisning til erfaringene fra organisering av naturoppsyn i tilsvarende store nasjonalparker, mener direktoratet at oppsynsbehovet for Seiland nasjonalpark bør dekkes gjennom en ny oppsynsstilling i Statens naturoppsyn (SNO) kombinert med noe tjenestekjøp fra Fjelltjenesten og andre lokale aktører. Direktoratet ser også behovet for en ny SNO-stilling i sammenheng med andre oppsynsutfordringer i distriktet, forbundet med bl.a. lakse-

oppsyn, oppsyn i mindre verneområder og oppsyn med rovvilt. Lokalisering av den nye SNO-stillingen bør vurderes av SNO i samarbeid med berørte kommuner.

Miljøverndepartementet understreker at det er viktig å ha et effektivt oppsyn i verneområdene. Etablering av oppsyn må likevel skje innenfor de til enhver tid gjeldende budsjetttrammer, jf. omtale av forvaltningen i kapittel 3. Departementet slutter seg for øvrig til DNs vurdering omkring rådgivende utvalg.

4.7 Andre forhold

4.7.1 Erstatning

En grunneier peker på at verneforslaget vil hindre realisering av planer for eiendommen, men er villig til å la staten innløse eiendommen eller gi grunneier "langtids leiekontrakt". En annen grunneier antar at nasjonalparkstatus vil medføre restriksjoner på bruk av eiendommen, og at en derfor har krav på erstatning. En tredje grunneier påpeker at eiendommen ikke kan utnyttes på regningssvarende måte, og at det vil framsettes erstatningskrav, eventuelt krav om innløsning av eiendommen.

Fylkesmannen bemerker at erstatningskrav må fremmes innen ett år etter eventuelt vernevedtak er fattet.

Norges bondelag kan ikke akseptere vern av privat grunn før erstatningsbestemmelser for landskapsvernområder og nasjonalparker er på plass.

Direktoratet for naturforvaltning bemerker at det er gitt utsatt frist for krav om erstatning etter vern av nye områder. Direktoratet viser til NOU 2004: 28 om lov om bevaring av natur, landskap og biologisk mangfold (Naturmangfoldloven), der det er foreslått nye erstatningsregler for landskapsvernområder og nasjonalparker.

Miljøverndepartementet viser til Stortingsproposisjon nr. 1 (2003 - 2004) for Miljøverndepartementet, der det går fram at en eventuell innføring av ny erstatningsordning for nasjonalparker og landskapsvernområder også vil gjelde for områder der vernevedtak allerede er fattet, men der fristen for krav om erstatning ennå ikke har gått ut. Dette innebærer i så fall at en slik overgangsordning også vil omfatte vern av Seiland nasjonalpark. Ut over dette viser MD til DN merknader.

4.7.2 Konsekvensutredning og oppfølgende undersøkelser

Nordre Seiland Vilt & Friluftsforening ønsker konsekvensutredning av nasjonalparkens virkning på bruken av naturen i nærområdet, bygdenes eksistens og samkvem mellom bygdene sommer og vinter. Foreningen ønsker å

fokusere på barmarkskjøringen som foregår på øya, og ønsker at det brukes satellittfoto for å dokumentere kjørespor.

Fylkesmannen peker på at opprettelse av nasjonalparken på Seiland ikke medfører krav om konsekvensutredning. Fylkesmannen mener at konsekvensene av å etablere nasjonalpark på Seiland er relativt oversiktelige. Fylkesmannen bemerker at en oppdatert oversikt over eksisterende kjørespor vil bli framskaffet i forbindelse med utarbeiding av forvaltningsplan.

Norske Reindrifsamers Landsforbund viser til sitt landsmøtevedtak 12. juni 2004, der det foreslås igangsatt arbeid med kartlegging av forskjellige inngrep i reindrifens arealer, hvordan disse virker inn på reindriften og hvordan vernetiltak begrenser næringens driftsbetingelser.

Direktoratet for naturforvaltning og Miljøverndepartementet slutter seg til fylkesmannens merknader.

Miljøverndepartementet

tilrår:

Forskrifter om vern av Seiland nasjonalpark fastsettes i samsvar med vedlagte forslag (vedlegg 1).